

Pe pošti prejemam:
za
celo leto naprej 26 K — h
pol leta : 13 —
četrt : 6,50
mesec : 2,20
V pravilniku prejemam:
za
celo leto naprej 20 K — h
pol leta : 10 —
četrt : 5 —
mesec : 1,70
Za pošiljanje na dom
20 h na mesec.

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Naročnine in inserate
sprejema upravnništvo v
Katol. Tiskarni, Kopitar-
jeve ulice št. 2.

Rekopisi se ne vračajo,
nefrankovana pisma ne
vsejajo.

Uredništvo je v Seme-
niskih ulicah št. 2, I, 17.

Izhajava vsak dan, izven
nedelje in praznike, ob
pol 6. uri popoldne.

Štev. 150.

V Ljubljani, v četrtek, 3. julija 1902.

Letnik XXX.

Ponemčevanje na Kranjskem.

Statistika je glasen memento vsem Slovincem, da se skoraj zganejo ter iz ljubezni do lepega materinega jezika in krasne naše zemlje začno v strašen boj za narodno obrambo in ohranitev rodne zemlje. — Valovi tujstva se neprestano zaganjajo z vso silo ob našo zemljo, ter nam dan na dan trgajo narodna obrežja.

S statistiko v roki se lahko zračuni, kdaj se zgrnejo zadnji tuji valovi na nas in potopé zadnje Slovence v tujem morju, ako pojde tako dosledno naprej, kakor se je dogajalo v zadnjih letih. Nevarnost je tem večja, ker se je na našem narodnem telesu že razpasel tujec, ki se zajeda kakor garje v naše telo ter nas slabi, nas uničuje, ter okužuje vedno večje kroge. Na Spodnjem Štajerskem so skoraj vsa tamošnja mesteca, tržiči in večje vasi gnjezda tujstva, koder se tujec prav dobro počuti, ker skrbi vlada za njegovo varnost. Še bolj žalostno je v Korotanu.

Pa tudi na Kranjskem, v osrčju slovenske zemlje, so tuje naselbine vedno trdnješe, vedno večje in slovenski delavec in kmet se čedalje bolj odrivata. Domžale, pred nekaj leti še lepa slovenska vas, so sedaj v rokah nemških Tirolcev; na Jesenicah bo skoraj Nemec edini gospodar; Tržič je nemški, pa tudi Bled, ta biser slovenske zemlje, prehaja v nemške roke. V Šiški zahtevajo nemški poduk že v I. razredu, kakor se v Zagorji že počuje.

Nasledniki tistih, ki so dajali našim mestecem nemški kolorit, so sicer po imenu Slovenci, a imajo tako malo ljubezni do svojega jezika, tako malo narodnega ponosa ter so tako v nemarni, da postanejo kar »čez noč« Nemci, ako hoče vlada. Tako se šopiri Nemec in Slovenci tonemo dan na dan.

To opazujemo zlasti na Kočevskem, kjer so Nemci naseljeni že nekaj stoletij. Pa dasi so obdani krog in krog od Slovencev, niso izgubili prav ničesar na narodni lasti, ampak je nemški otočič vedno raste

na škodo Slovencev. Germanizacija Slovencev na Kočevskem se vrši takorekoč pred našimi očmi in človeku se zdi, kakor da bi se to godilo sistematično, po nekem gotovem načrtu.

V Kočevju samem je mnogo slovenskih delavcev, naseljenih kmetov, pa tudi drugi stanovi imajo v svoji sredi Slovence. A ti Slovenci ginejo dan na dan narodne smrti; njihovi otroci ne govoré več slovenski s svojimi stariši. Veliko nam škodi nemška šola.

Imamo postavbo, po kateri se mora na štirirazrednicah na Kranjskem podučevati drugi deželni jezik obli g a t n o v višjih razredih. To se na slovenskih šolah goji s posebno vnamo. Slovenski učitelji storé vse, kar je mogoče, ker vedo, da so drugače izgubljeni, ker inspekcija na takih šolah vrši se le krog nemškega jezika. Drugače je seveda s slovenščino na šolah v Kočevju, Stari cerkvi, Koprivniku i. dr. Ako jo poučujejo, jo poučujejo učitelji, ki slovenskega jezika ne znajo. Nadzoruje slovenskega pouka nihče ne, ker šolski nadzornik ne zna besedice slovenskega. Za nemške otroke je preskrbljeno, da dobé povsod prvi poduk v materinem jeziku, a slovenske otroke na Kočevskem mučijo z nemščino, katere ne razumejo in ostanejo nevedni. Ko pride iz šole, ne vé družega, kakor da je Nemec. Ali ni mogoče dati slovenskim otrokom tam deli na Kočevskem poduka v materinem jeziku? Siromašni delavci tega ne bodo zahtevali, ker jih vrže oholi nemški podjetnik na cesto, a oskrbeti bi morali to tisti, kateri imajo usodo slovenskega ljudstva v rokah. — Tako ginejo Slovenci!

A tudi v gorah nad Čubranko, kjer so bili pred nekaj leti še Slovenci gospodarji, prehajajo šole v nemške roke in po šolah tudi prihodnji rod. Nemški »Schulverein« je zidal šolo na Travi; nemški »Schulverein« podpira tudi učitelja. Šola je res na papirju še utrakvistična, a kakšen je ta utrakvizem, vé vsak dovolj dobro, kdor vé, da je bil do lani na tej šoli učitelj O. Herbst, a sedaj je neki

Lackner, oba Nemca, ki slovenščine ne govorita.

Za Drago se je bil dolgoleten boj, a zdi se, kakor da so Slovenci opešali v tem boji, dasi so po statistiki v tistem okraju v večini. Nekaj časa so imeli učitelje Slovence, a sedaj je učitelj Nemec in ako se ne motimo, se mora tudi krščanski nauk podučevati nemški, dasi vsi šolski otroci znajo bolje slovenski kakor nemški. Dela se na to, da dobi Draga nemško šolo, kar je po znanem negovanju nemščine in vladnem pestovanju Nemcev na Kranjskem v kratkem mogoče.

Da dobivajo Slovenci v kočevskem sodnem okraju od c. kr. uradov le nemške dopise, se nikomur ne zdi čudno, nihče ne bevske za to, a ljudstvo samo nima tiste energije, da bi zahtevalo, naj se mu piše slovenski, zakaj gorje tistemu, ki se drzne vrniti nemški dopis in zahtevati slovenskega! Koliko bi se dalo še napisati o tem.

Danes smo samo namignili, kako ravno dušno gledamo, da v naši domači deželi, pred našimi očmi, tone v nemškem morji narod ter gine naša last. Naj bi se skoraj zganili Slovenci k narodni straži, da bi utekali tisti žalostni usodi, katero nam prerokuje — statistika.

Statistika hrvaškega prebivalstva.

(iz Zagreba.)

Hrvaški statistički urad je priobčil te dni glavne podatke o zadnjem ljudskem popisu, sčasom pridejo na svetlo vsi natančni podatki v posebnih tiskanih poročilih.

Po zadnjem popisu od 31. dec. 1900 je štela Hrvaška - Slavonija 2.416.304 duš, od teh jih je bilo vojaškega stanu 15.538. Od leta 1880 do 1890 se je pomnožilo prebivalstvo za 293.911 duš ali za 15,53 odstotkov, in sicer največ vsled doseljavanja. Leta 1890 je štela Hrvaška vsega prebivalstva 2.186.410 duš. V zadnjem desetletju 1890 do 1900 pa je naraslo prebivalstvo le za 214.356 duš ali za 9,81 odstotkov. Ta pri-

rastek pa je nastal bolj po naravni množitvi, nego po doseljavanju, kar je gotovo dober znak, da doseljavanje počasi preneha. Prebivalstvo Hrvaške se je v tem zadnjem desetletju pomnožilo bolj nego bodisi v katerikoli deželi Avstrije. Podatki bi bili seveda še povolnejši, ko se ne bi toliko naroda izseljevalo. Odstotnih so našli 36.650, kar je pa gotovo premalo, ker se ti podatki niso natančno beležili po vseh županijah.

Na enem kvadratnem kilometru je živelo leta 1890 sploh 51 duš, zdaj jih živi 56. V tem pogledu pa zacatja Hrvaška za drugimi deželami naše države razun alpeških dežel in Dalmacije. Ravno tako tudi mesta ne vabijo kmečkega prebivalstva, kakor drugod, le Zagreb, Osek in Zemun so se precej vzdignili v številu svojega prebivalstva. Tako je Zagreb narasel na 80.000 duš, Osek na 23.000 in Zemun na 15.000 duš. Prebivalstvo v drugih mestih je pa slabo naraslo, Senj in Bakar pa sta še celo nazadovala. Po spolu je bilo še leta 1889 na 1000 mož 992 žen, leta 1900 pa že 1011 žen. Temu je krivo izseljevanje. Ravno tako je bilo leta 1900 mnogo več samcev, nego leta 1889. Na 1000 prebivalcev pride 10 porok. Vzrok temu je propadanje zadrug, slaba zaslужba in vedno večje izseljevanje. Vendar pa je na Hrvaškem povprečno še vedno več oženjenih, nego v deželah zapadne Evrope.

Urlo zanimivi so podatki glede materinskega jezika, ali so ob enem tudi žalostni, ker dokazujejo, da se hrvaški živeli umiče tujemu. Leta 1880 je bilo Hrvatov 1.712.000 ali 90,48 odstotkov vsega prebivalstva, leta 1890 je sicer poskočilo absolutno število hrvaškega prebivalstva na 1.921.000, toda v odstotkih pa se je zmanjšalo nasproti celokupnemu prebivalstvu na 87,90 odstotkov.

Leta 1900 pa se je tudi ta odstotek zmanjšal na 87,05 odstotkov (absolutno število 2.089.000). Po materinskem jeziku je bilo na Hrvaškem leta 1900 Slovencev 19.789 (0,82 odstotkov), Čehov 31.588 (1,32 odst.), Slovakov 17.342 (0,72), Malorusov 4666 (0,19 odstotkov), Poljakov 998 (0,04 odst.), Mažarov 90.180 (3,76 odst.), Nemcev 134.000 (5,58 odstotkov).

LISTEK.

„Katoliški Obzornik.“

Ob koncu V. letnika je »Katoliški Obzornik« pisal: »V današnjih bojih se rado zgodi, da izgube duhovi jasne cilje, trdna načela, pravo doumevanje za višje potrebe in smotre. Politika se rada izprevrže v intrigo, načelni boj v osebno mržnjo, občna stvar v partikularne težnje, pogum zdaj v držnost, zdaj v brezup. Zato je treba tudi v dnevnih bojih ohraniti ljubezen do filozofije; do filozofije, pravimo, v najboljšem zmislu te besede; ljubezen do krščanske filozofije, ki je spoznavanje življenja po najvišjih principih in po najvišjih ciljih.«

V časih, ko zmedenost, strast in lahkomiselnost tako pogosto človeškega duha vlepajo v nevarno malomarnost in sužnost ter človeškemu umu zastirajo svobodni pogled v svet in v njega najvažnejša in najgloblja vprašanja, v takih časih je potrebno glasilo one prave »misli svobodne«, ki se bori proti sužnosti zmote, laži in strasti za svobodo onih idealov, ki morajo voditi člo-

veško življenje. To ulogo je prevzel »Katoliški Obzornik«, ki je v svojem prvem letniku pisal: »Katoliški Obzornik« hoče biti glasilo »misli svobodne«. Za svobodo misli se bo boril; ne za ono svobodo, ki je le upornost resnici, ampak za svobodo, ki jo da resnica, za svobodo od zmot in bladenj, za svobodo, ki jo je misel božji Zveličar, ko je rekel: »Resnica vas bo osvobodila!« Nikakor se tukaj ne bojimo onih, ki katoliški misli že »a priori« odrekajo svobodo, ampak nasprotno trdimo, da je »Obzornik« lahko svoboden zato, ker je katoliški. Saj je katoliška cerkev dala svobodo človeški družbi in človeškemu duhu; katoliška cerkev se je vedno borila proti suženstvu na socialno političnem in na duševnem polju. Zato se katoliški misleci, tako pravi Balmes, ne bojijo iti ven na viharo morje svobodnega raziskavanja, le da vedno s seboj nosijo zanesljiv kompas.

Tak list je potreben posebno nam Slovincem, ki smo tako majhen narod, da je v nevarnosti naša duševna samostojnost, ena glavnih sil, ki nam more zagotoviti narodni obstanek. Na prvem katoliškem shodu je rekel sedanjí krški škol-

Mahníč: »Treba je, da se slovenska pamet stori neodvisna od drugih narodov, kar se more zgoditi le na podlagi sv. Tomaža Akvinskega.« »Katoliški Obzornik« presoja najvažnejša vprašanja naše dobe na podlagi te filozofije »perennis«, ki v sebi tako jasno obsega večno veljavne principe za najvišja vprašanja človeškega duha, — ne kakor da bi ne bilo mogoče višje filozofije, ampak ker ve, da se ne dá osnovati nobeno resnično svetovno naziranje v nasprotju s to filozofijo »perennis«, pač pa se ta filozofija dá in se mora dalje razviti primerno pridobitvam nove dobe.

Torej »Katoliški Obzornik« je bil in hoče biti glasilo prave »misli svobodne«. To vrši s tem, da služi veri in vedi. Pred vsem hoče gojiti krščansko vedo, osvoboditi naše ljudstvo suženstva laži in zmote ter voditi ga k pravemu dušnemu napredku. Zato obravnava znanstvena vprašanja, ki morajo zanimati vsakega izobraženca; posebno goji bogoslovje in modroslovje ter se ozira tudi sociologijo, zgodovino in umetnost. Vse to pa porablja apologetično, bodisi direktno ali indirektno

— saj je nazadnje apologetična vsa resnica, naj se javlja v tej ali oni obliki. — Ker Slovenci nimamo posebnih strogo znanstvenih listov, zato mera iti list, kakor je »K. O.« nekako srednjo pot in poleg spisov, ki imajo v prvi vrsti praktičen namen, pri našati tudi bolj strogo znanstvene spise, le da ti ne smejo prevladovati. Priznati moramo, da se »K. O.« prav primerno drži te srednje poti. — Skratka, »K. O.« služi svobodni krščanski misli s tem, da širi umevanje krščanskih idealov in budi zmisel za krščansko kulturo. Dunajski vseučiliščni profesor Ehrhard pravi: Katoličani morajo dokazati z intenzivnim duševnim, нравnim in socialnim delom kulturno silo katolicizma. V tem zmislu dela »K. O.« in zato zasluži, da ga duševno in gmotno podpira vse dobro misleče razumnístvo.

Vsa znanstvena vprašanja pa »K. O.« obravnava tako, da se najprej ozira na ona časovna vprašanja, ki najgloblje zasecajo v človeštvo, ki najbolj odločujejo njega blaginjo ali gorje. Posebno odločno in jasno si je »K. O.« ta cilj postavil ob začetku VI. letnika. »Katoliški Obzornik« bi bil rad krščanska revija, ki bi v njej omikani Slovenci našli filozofično obravnavana pereča

Razun teh je bilo še 4045 Italijanov, 7209 cigánov in 1215 drugih narodnosti.

Ti podatki so pa tem bolj žalostni za Hrvaško, če jih prisodobimo z onimi iz leta 1880, tedaj pred 20 leti, in to tem bolj, ker je ves zapadni del Hrvaške razun mest ostal brez tujih naseljencev. V teh letih namreč se je odstotek domačega prebivalstva vključ znotraj absolutne pomnožitvi prebivalstva za 317.881 duš zmanjšal od 9048 odstotkov na 8705 odstotkov, tedaj za več nego za tri odstotke, in sicer vse na račun tujih narodnosti, razun Slovencev, katerih število se na Hrvaškem zmanjšuje.

Najbolj so napredovali Nemci od 440 na 558 odstotkov, potem Mažari od 219 na 376 odstotkov, potem Čehi in Slovaki. V najnovejšem času so se začeli seliti v Slavonijo tudi Poljaki iz Galicije, pa še bode doseljevanje napredovalo v današnjem obsegu, potem jih bo pri prihodnjem popisu že lepo število. Sicer pa nam je tukaj omejit, da je večji del tujih naseljencev prišlo v Hrvaško v dobi od 1880 do 1890, a da je njihovo večje število v zadnjem razdobju od 1890 do 1900 pripisati le naravnej množitvi posebnosti pri Nemcih, Mažarih, Čehih in Slovakah.

Doseljevanje je za zdaj precej prenehalo, ker je cena zemljišč silno narasla, popolnoma ustaviti se pa to doseljevanje vendar le ne da, ker domače prebivalstvo s svojim slabim gospodarstvom ne more naprej, marveč nazaduje ter tako posestva njihova vendar le počasi prehajajo v tuje roke, a domači narod še do zdaj ni toliko organiziran in združen, da bi se temu uprl. Žalibog, da mora čakati še dandanes na podporo pravih domoljubov v tej hudi borbi. Skrajni čas je vendar že, da se enkrat zga-nejo vsi pravi Hrvati v boju proti tujstvu.

Razume se, da je vsem tem tujim naseljencem na Hrvaškem hrvaški jezik potreben, pa se ga zategadel tudi uče. Slovanskim naseljencem je to učenje lahko, pa se hrvaškega jezika večidel nauče vsi, tako Čehi za 73 odstotkov, Slovaki 54 odstotkov, težje pa je Nemcem in Mažarom, a ti se ga tudi najmanj nauče, vendar pa se vidi tudi v tem v najnovejšem času prav znaten napredek.

Po veri je bilo rimskih katol. 1.710.000 (7125 odstotkov), leta 1869 le 1.286.000 (70 odstotkov), tedaj je naraslo število katoličanov za 125 odstotkov; grškoiztočni ali staroverci je bilo 612.000 (2552 odstotk.), leta 1869 jih je bilo 511.000 (2734 odstotkov), število v odstotkih nasproti celemu prebivalstvu se je tedaj zmanjšalo za 182 odstotkov. Razun teh glavnih veroizpovedanj pa je bilo še grškoiztočnih 053 odstotkov, evangelikov augsburg. 124 odstotkov, evangelikov kalvinov 057 odstotkov, tedaj vseh protestantov 181 odst., židov 084 odst. in drugih 005 odstotkov.

Leta 1869 je znalo brati in pisati iznad šest let starih prebivalcev komaj 17 odstot.

vprašanja naše dobe. Verska vprašanja, etična vprašanja, socialna vprašanja, estetična vprašanja — to so sama eminentno kulturna vprašanja, ki mučijo našo dobo. Omikan katoličan, ki mu je do tega, da se rešijo velike krize našega časa v slavo krščanstva in blagor narodov, ne more biti takim vprašanjem nasproti indiferenten. Zato potrebujemo revije, kjer je mogoče govoriti o takih stvareh. Tako delo je v našem času res najbolj potrebno. I. št. VI. letnika nam kaže, da je »K. O.« začel z novo živahnostjo delati po tem načrtu.

Ta ali oni si morebiti želi, da bi se »K. O.« tako obširno pečal z dnevnimi vprašanji kakor se je n. pr. »Rimski Katolik«, ki je vedno tako živahno posegal tudi v politični boj. Toda razmere so se od takrat že v marsičem izpremenile; takrat je bilo treba še marsikaj razjasniti, česar zdaj ni več treba pojasnjevati, ker se godi na tak način, da spada le bolj v dnevno časopisje. Kadar pa se oglašijo važnejša načelna vprašanja, takrat tudi »K. O.« ne molči; tako je lani mirno in stvarno pojasnil vprašanje o unitatstvu in prav tako tudi odgovoril na »poslanico slovenski mladini«. Tudi sicer je »K. O.« pisan bolj v ireničnem tonu, kar ima gotovo tudi svojo dobro stran. (Dalje prih.)

kov, leta 1900 pa se je to število pomnožilo na 44 odstotkov. Število analfabetov presega pa vendar še vedno čez polovico vsega prebivalstva.

Hil je bilo leta 1890 okoli 374.735, leta 1900 pa 431.448, tedaj za 1247 odstotkov več.

Nagodbena pogajanja.

Zadnji znani korak avstrijske vlade je povzročil, da je nastalo popolno premirje v pogajanjih mej našo in ogrsko vlado glede nagodbe. Sodilo se je že oelo, da se pogajanja sploh več ne nadaljujejo, in z avstrijske strani so se že pričele predpriprave za eventualno carinsko ločitev. V ponedeljek se je pa na Dunaju nenadno vršil skoro štiriurni kronski svet pod cesarjevim predsedstvom, ki so se ga udeležili zunanji minister grof Goluchowski in oba ministerska predsednika. Do tega dne, kakor znano, poslednja dva v zadevi nagodbe nista po zadnjem dogodku ustmeno nič občevala. Pri tem kronskem svetu so se po prizadavanju cesarja in grofa Goluchowskega zopet zvezale pretrgane niti nagodbenih razprav, saj se še vsakdo spominja cesarjevih besedi pri delegacijskem obedu: »Da se ministri zedinijo v zadevi nagodbe, bom že jaz poskrbel.« Pokazalo se je pa tudi, da zahteve naše vlade niso pretirane, in se torej sme pričakovati, da pl. Koerber tudi sedaj ni pokazal več prijenljivosti nego Szell. O sklepih seveda javnost ne bo zvedela ničesar, vendar se pa poroča, da se je doseglo toliko, da že v prvi polovici tega meseca prično z nadaljnimi dogovori, potem se pa podasta oba kabinetna načelnika k cesarju v lšl, da mu sporočita o nadaljnjem razvoju stvari.

Ogrski ministerski predsednik je vtorek v izrednem ministerskem svetu poročal o izidu kronskega sveta.

Deželni zbori.

V moravskem dež. zboru je bil včeraj mej drugimi vložen predlog poslanca Kundela in tovarišev, naj se proizvede enakopravnost obeh deželnih jezikov. — Predlog posl. Stapinskega v galicijskem deželnem zboru, s katerim zahteva uvedbo splošne pete skupine s 30 mandati, pomnoženje mandatov v kmečki skupini in uvedbo direktne in tajne volivne pravice v teh dveh skupinah, je zbornica izročila ustavnemu odseku. — Včerašnjo sejo bukovinskega dež. zbora so ostavili rusinski poslanci s protestom proti postopanju večine. Večina je nato sprejela resolucijo, v kateri se izreka zahvala Koerberju za tako energično zastopanje avstrijskih interesov. — V štajerskem deželnem zboru je posl. dr. Schmiderer utemeljeval svoj predlog o ustanovitvi deželnega nemškega ženskega učiteljskega v Mariboru z vadnico in sicer že s pričetkom prihodnjega šol. leta. Deželni odbor pa je predložil poročilo o ustanovitvi nemške ljudske šole v Rogoški Slatini. V današnji seji se mej drugim izvoli tudi ustavni odsek, ki se bo pečal z volivno reformo. — Tirolski deželni zbor je izvolil včeraj posebni šolski odsek, ki se bo pečal s preosnovo učiteljskih plač. — Moravski deželni zbor je včeraj dovolil proračunski provizorij za meseca julij in avgust. — V dalmatinskem deželnem zboru je predlagal posl. Prodan, naj se proglasi praznik sv. Cirila in Metoda za narodni praznik. Ta predlog se je kot nujen sprejel in odkazal posebnemu odseku.

Baron Spens-Booden odstopi.

Razni praški listi, pred vsem »Hlas Naroda«, vedo poročati, da se pravosodni minister baron Spens-Booden, ki je sedaj na odpustu radi bolezni, po okrevanju več ne vrne na svoje mesto, in ga nadomesti ali profesor dr. Lamasch ali pa predsednik praškega deželnega nadsodišča vitez pl. Weesely. Neki dunajski list pripominja tej vesti, da je prav malo verjetna, a marsikdo bi želel, da bi se uresničila, pred vsem brez izjeme vsi avstrijski Slovani.

Vladni listi to vest sedaj še dementirajo ter pravijo, da je pravosodni minister že popolno okrevan in da se poda le na dvame-sečni dopust. Pripomniti pa treba, da daljši dopusti navadno napovedujejo — odstop.

Italijanski kralj na potovanju.

Včeraj smo zabeležili uradno vest iz Rima, da laški kralj tekom tega meseca obišče Petrograd, proti koncu avgusta pa Berlin. Izpočetka je nameraval kralj najprej potovati v Berlin in potem šele v Petrograd. Ker pa v avgustu pričakujejo vselega dogodka v carski rodbini, se je z ozirom na to premenil potovalni načrt. Kralj ni še določil, ga bo-li na tem potovanju spremljala tudi kraljica; gotovo pa je že sedaj, da pojdetta s kraljem na potovanje tudi ministerski predsednik Zanardelli in minister za vnanje stvari Prinetti. Na teh sestankih vladarjev pride torej romanski svet v dotiko z germanskim in slovanskim svetom, ne bo pa obiskal kralj našega cesarja na Dunaju ali v lšlu, in je menda svoje potovanje uredil tako, da niti ne potuje skozi Avstrijo.

Da italijanski kralj ne misli na potovanje na Dunaj, temu so znani vzroki. Po evropski konstelaciji, po razvrščanju v trozvezo in dvozvezo, bi morala italijanskega kralja vsekako prej voditi pot na Dunaj, nego v Petrograd. Ali tu so vmes odnosi med oficijelno Italijo in Vatikanom. Ozir na sv. Stolicu pa so na avstrijskem dvoru močnejši, nego misel na trozvezno politiko. V Rimu vedo dobro, da ni misliti na to, da bi avstrijski cesar — dokler bo trajala napetost med oficijelno Italijo in Vatikanom — v Rimu vrnil obisk italijanskega kralja na Dunaj! Zato pa ubira poslednji pot pač v Petrograd, nikakor pa ne na Dunaj!

Kitajci se zopet ustavljajo.

Dne prvega tekočega meseca bi bila morala kitajska vlada plačati določeni mesečni rok vojne odškodnine. Dosedaj so bili Kitajci še precej točni v zadevi odplačevanja, ker je bilo na kitajskem ozemlju še vedno lepo število zunanjega vojaštva, pred katerim je imela Kina kolikor toliko strahu. Sedaj so pa odpoklicali malone vse vojake in Kina je dobila prostee roke. Kitajci se izgovarjajo s tem, da so se sedaj izredno zvišali denarni kurzi, in hočejo plačevati odslej odškodnino le po kurzu 1. aprila leta 1901. Proti temu predlogu so razun ameriškega zastopnika izjavili vsi zastopniki, da se s tem nasvetom nikakor ne strinjajo. Ta kitajska zahteva je dismentalno nasprotna določbi mirovne pogodbe in zunanji zastopniki so mnenja, da bo morala Kina kapitulirati tembolj, ker jo zagovarja le ameriški poslanik.

Iz brzojavk.

Kronanje angleškega kralja se vrši po poročilu vladnih listov takoj, »ko bo za to ugoden čas«. Vršilo se bo mnogo mirneje ter se bo polagala večja važnost na verski značaj kronanja. Povabljeni bodo h kronanju le sorodniki kralja in pa osebe, ki imajo ožje zveze s člani kraljeve rodbine. Vidi se, da se bo vršila vsa slovesnost bolj zasebno, kakor naglo bo kralj toliko okrevan, da bo mogel biti kronan. — Poljski dijak in poljski klub. Poljsko dijaštvo na Dunaju je letos odklonilo običajno subvencijo poljskega kluba z motivacijo, da od kluba, ki tako slabo brani poljske rojake v Prusiji, ne sprejme nikake podpore. — Naslednik grofa Goëssa, Simonelli, pride po poročilu čeških listov v Trst samo za eno leto. Po preteku te dobe se bo umaknil sedanjemu dvornemu svetniku v Tridentu, baronu Forsterju. — Turška justica. Vsed odločnega koraka nemškega poslanika v Carigradu je sultan naročil guvernerju v Jeruzalemu, naj razveljavi obsodbo nemških frančiškanov.

Pritožbe Vipavcev.

Iz Vipave 27. jun.

Visocemu deželnemu zboru predložil se naslednja pritožba volivcev in opravičencev trga Vipavskega:

Vedina občinskega odbora vipavskega izvolila je v svoji seji dne 13. septembra 1900 iz svoje srede tri odbornike za oskrbovanje premoženja trga vipavskega. Ker je iz določil občinskega reda povsem jasno, da je pristojnost občinskega zastopa omejena le na občinsko imovino, in se nikakor ne razteza na imovino, ki je lastnina posameznih ležišč; ker je po § 86. občinskega reda določeno, da se je v tem pogledu ravnati po dodatku II. k obč. redu, to je, da voli vsako selišče za se oskrbnitvo za svojo imovino, je manjšina odbornikov občine vipavske, katera pa zastopa ogromno večino vseh volivcev, pri deželnem odboru vložila

pritožbo dne 13. oktobra 1900 proti zoperpostavni izvolitvi gospodarskega odseka za premoženja trga vipavskega — a deželni odbor do danes ni še rešil zadevne pritožbe.

Dalje: Dne 19. februarja l. l. vložili so volivci iz trga vipavskega novo pritožbo na deželni odbor, v kateri odločno protestujejo proti nepostavni izvoljenemu gospodarskemu odseku in slovesno izrekajo, da smatrajo vse ukrepe označenega odseka neveljavne in protipostavne.

A opravičenci trga vipavskega čakajo z aman rešitve svoje pritožbe.

Je li res, da je zavladala prava pravcata anarhija v deželi Kranjski, osobito v deželnem odboru? Smo li res že tam, da dobivajo liberalci vse, česar si pozele, a ogromni večini se niti knof ne privoščijo? Bili hotel visoki deželni zbor nekoliko pogledati za kulise dež. odbora in red narediti?

Le pogumno!

Iz Belokrajine, 1. julija.

Živeli katoliško narodni poslanci! smo zaklicali, ko smo zvedeli o možatem nastopu svojih deželnozbornskih poslancev. In to po vsej pravici! Če sploh povsod na Kranjskem občutijo neznošnost krivic, ki se godijo dan za dnevom od gospodujoče liberalne nemško-slovenske zveze, občutimo na Belokranjskem to v prav posebni meri.

Nikakor nečemo opisati naših žalostnih razmer v gospodarskem oziru, za katere se merodajni činitelji skoro prav nič ne zmenijo, saj je ravno pretekle dni izborna to storil dvorni svetnik g. Šuklje.

Mi le omenjamo, da najzobraznejše katol. narodne moze kjerkoli le mogoče preganjajo in da ima vsak žganjar vedjo veljavo od njih, če zna le zabavljati proti naši stranki. Gospodarskim napravam, s katerimi si hoče vsaj nekoliko pomagati tukajšnje bedno ljudstvo samo, se na vse možne načine stavijo velikanse zapreke in podpirajo se povsod težnje onih, ki bi vsako gospodarsko združevanje radi uničili. Nemščina se usiljuje vsem uradom. V tem pogledu je treba prav posebno pohvaliti črnmaljsko c. kr. okr. glavarstvo, kojemu naželjuje skladatelj slovenskih oper in pesmij. Uradništvo, plačano od ljudstva, se kaže z malimi izjemami nenaklonjeno ljudstvu. Takoimenovana »inteligenca« meni, da stori že svojo dolžnost, ki jo ima do ljudstva, če priredi kakšne gledališne igre in potratne veselice ali pa če razbija steklenice proti jutru. Nekaj liberalnih močtevcev, ki so v ugodnem položaju, da razpolgajo z imetjem, in s katerimi so v finančni »zlahti« taki, ki ne bi smeli biti po svojem družabnem stališču, stoji na vrhuncu in strahuje vse. Prav posebno »korajžo« so si pa pridobili te vrste ljudje povodom zadnjih deželnozbornskih volitev ob Tavčarjevem romanju po belokranjskih mestih. To je vam bilo veselo, ko so čuli iz ust svojega poglavarja, da je »naše kmetstvo ljudstvo ostalo surovo, nevedno in za vsak napredek nesposobno«. Kmečko ljudstvo pa, katero je ališalo te besede je bilo užaljeno v dno duše in če so sedaj njegovi poslanci posegli po najskrajnejšem sredstvu, po obstrukciji, so liberalci le želi s Tavčarjem vred, kar je on in njegova kompanija sejala ob deželnozbornskih volitvah. Ljudstvo, že preje navdušeno za svoje poslance, je tudi z navdušenjem pozdravilo njihove korake v deželni zbornici.

Zatorej gospodje deželni poslanci katoliško-narodne stranke, le pogumno naprej! Na vaši strani je ljudstvo!

Književnost in umetnost.

»Slovenski učitelj.«

Vsebinska 13. številke je naslednja: Deželni poslanec! (Dopis iz dežele). — Preosnova umetno-obrtne šole v Ljubljani. — Kako naj vzbujajo in goji šola v mladini milosrčnost do živali? — Dopisi: Z dežele. Iz Ljubljane. — Šolske vesti. — Drobline.

»Katoliškega Obsornika«

III. zvezek letošnjega 6. letnika je izšel in bil danes razposlan. Zelo mnogobrojno in zanimivo vsebino tega zvezka priobčimo prihodnjič.

Ruppejeva razstava.

Gospod M. Ruppe je v modelirski dvorani tukajšnje realne razstavil 110 slik, ki se odlikujejo po natančnem posnemanju narave. Zadnji »Dom in svet« pravi po pravici, da je Ruppe najboljši pokrajinski slikar, kar jih zdaj premore naša dežela. Največ je delal v akvarelu. Njegove gorenjske pokrajine, zlasti blejske slike, so se v obliki barvanih razglednic že kar udomačile. Tu smo pa videli, da je Ruppe mojster ne le v akvarelu, ampak tudi v oljnatih barvah. Poleg vseh »gonache«-slik je namreč tu razstavljenih tudi mnogo oljnatih slik, in reči moramo, da so ravno med temi nekatere, ki morajo vzbujati široko pozornost, kakor n. pr. nekatere izborne študije morskega valovanja. Ruppe je tu razstavil 110 slik, načrtov in neizdelanih

nih pokrajin pa vidiš v mapi še celo vrsto. Kranjsko, alpeke dežele in Italijo vidiš tu v raznih pokrajinah. — Cene se nam ne zde previsoke. L.

Prva javna produkcija gojencev »Glasbene Matice«

katera se vrši danes v »Mestnem domu«, bo pokazala, kako izvrstne vsepe je dosegla ta šola. Že pri izkušnji, katera se je vršila ob koncu prejšnjega in začetku sedanjega tedna, in h kateri so bili povabljeni stariši in sorodniki gojencev, smo z zadovoljstvom opazili dobro izvežbanost gojencev. Zato pa priporočamo, da se danes zvečer udeležijo javne produkcije vsi prijatelji domače glasbe.

»Beethoven und Klingers Beethoven-statue«.

Von dr. Jos. Mantuani. Wien 1902. — V tej zanimivi knjižici nam je gosp. dr. Mantuani podal dve karakteristični podobi novejšee umetnosti: Beethovna, tega duhovitega, genialnega skladatelja, kateri stoji v glasbi tako visoko, kakor kak Shakespeare v dramatik, tega nemirnega, temnega duha, kateri je vso globokost svoje duše razlival v skladbe neminljive veličastnosti, in Klingerja, zastopnika nove dobe, modernega gerja, slikarja, glasbenika in pisatelja. Klinger je upodobil Beethovna. Izkušal je v mrtvi kamen vliati vse velike ideje, katere so prevevale Beethovna in ki oživljajo njegova samoga. Dr. Mantuani natančno ocenjuje to delo, ne toliko po zunanosti, kolikor po njegovi notranji, duševni vsebini. Zlasti nam je ugajalo, kako dr. Mantuani brani proti Klingerjevemu pojmovanju upodabljanje Kristusa na križu v krščansko-tradicionalnem smislu.

Izpred sodišča.

Fant iz Črne vasi in ljubljanski policaji. Dne 25. maja je imel posestnikov fant Pavel Kos iz Črne vasi, ki je sicer trezen in miren fant, posebno poželjenje po pijaci. Tja v Šško se je podal in izpil 6 po pol litrov vina. Na poti skozi Ljubljano so mu prišle na to hišo plesati, in ko sta ga prišla dva policaja, zdelo se je fantu takoj, da nista posebna njegova prijatelja. Raztegnil je nogo in ju obrazil in ko sta ga celo hotela peljati na magistrat, se je vrgel na tla in bral dalje. Posebno si je privoščil stražnika Grošlja. Včeraj je fant ves skesan stal pred deželnim sodiščem. Zagovarjal ga je dr. Poček, ki je dokazoval, da je fant bil tako pijan, da ni vedel, kaj dela, in priče so mu potrdile. Fant je bil obsojen na en mesec zapor.

Šipe pri kuhinjskih vratih je zdrobil 21 let stari dninar Janez Opeka. V Tratinikovi krčmi v Dolenji vasi pilo je v nedeljo dne 4. majnika t. l. več domačih fantov. Posebno nadležen je bil gostom France Ute, ter jih dražil z raznimi pikrimi besedami in sploh delal nemir. Ko se je nekaj fantov zvečer iz krčme odstranilo, ostal je Ute še notri pridržan od drugih tovarišev. Kmalu na to pa sune nekdo z debelim koncem veje s tako silo v kuhinjska vrata, da je odletelo okno iz vrat in so se razbile šipe, obenem je bil v brado zadet Jože Prudič, kateri je hitro zagrabil za vejo in ob enem videl storilca Janeza Opeka, kateri je še vejo na drugem koncu držal. Sodišče mu je prisodilo dva meseca ječe.

Dnevne novice.

V Ljubljani, 3. julija.

Vodstvo katol.-narodne stranke je v svoji včerajšnji seji soglasno sklenilo izjavo, da popolnoma soglašajo z nastopom katoliško-narodnih poslancev v deželnem zboru kranjskem.

Knez Hugon Windischgrätz — vodstvu kat.-narodne stranke. V včerajšnji seji vodstva kat. narodne stranke je prečital načelnik dr. Susteršič sledečo zahvalo, ki jo je dobil od presv. kneza Hugona Windischgrätza za čestitke k njegovi osemdesetletnici: »Vam in katoliško-narodnim Slovencem izražam najsrčnejšo zahvalo za iskrene čestitke in za dobrohotno uvaževanje ter Vas prosim, da naznanite to mojo zahvalo stranki. Knez Hugon Windischgrätz.«

Zlato mašo bodo letos v škofiji mariborski služili pred. gg.: Herge, stolni prošt v Mariboru, Sinko, dosluženi profesor v Središču in Klančnik, dosluženi kapelan v Braslovčah. Dal Bog!

Izjava o položaju v deželnem zboru. Duhovščina radovljiške dekanije, zastopana po 24 članih dne 2. julija na Brezjah, izraža popolno zaupanje deželnim poslancem, obsoja z vso odločnostjo napade Hribarjeve in tirja pravično volilno preosnovo. — Novak, dekan.

V Židrah 45 let župnik. Škofija mariborska ima 14 zlatomašnikov, med njimi po vrsti drugi je vlč. g. Gašpar Zabukovski. Imenovanec je letos dne 16. junija dopolnil 45 let, odkar je bil imenovan za župnika v Židre pri Konjicah; službo je nastopil na praznik sv. Petra in Pavla, in je letos na dan župniškega zavetnika, t. j. na Petrovo, minolo 45 let, odkar župnikuje. Še mnoga leta v Židrah!

Premembe v železniški službi. K stavbenemu vodstvu na Jesenicah sta premeščena pristava Jos. Tomandl iz Karl. Varov in Fr. Wilk iz Dubrovnika.

Ljubljanska realka. Šolski sklep na ljubljanski realki kaže sledeče uspehe: Od 472 klasificiranih jih je dobilo 33 prvi red z odliko, 331 prvi red, 52 drugi red in 9 tretji red. 47 jih bo delalo ponavljalni izpit.

Ustanovo za ubožce na Vremu, Razdrtenu, Uncu in Orehovu je določil v svoji oporoki umrlj. g. Fr. Klemenec. Kot ustanovno glavnico je določil znesek 5384 K 66 v.

Is Kamnika. Včeraj 2. t. m. je zapustil prečast. gosp. dekan Lavrenčič Šmartno, kjer bo pričela monumentalna, umetniška zgradba prekrasne cerkve poznim rodovom o njegovem spominu. Preselil se je v središče novega delokroga kot mestni župnik in dekan v Kamnik. Sprejem je bil časten. S hiš so vihrale zastave, pred »Kato-liškim domom« je bil lep slavlolik, ob katerem je čakala obila množica naroda novega dekana. Prvi ga je pozdravil g. mestni župan Močnik, ki je v vnosnih besedah ogovoril novodošlega, povdarjajoč in želeč, naj prinese Kamniku tiesto, kar je izrazil Kristus z besedami: Svoj mir vam dam, svoj mir vam zapustim. Takoj mu je gosp. dekan iskreno in krepko odgovarjal, da ga pristrčno veseli ta pozdrav, pozdrav, ki želi miru Kristovega, in naj bode g. župan osigurán in z njim celo mesto, da bo do zadnjega vtripa deloval vedno in povsodi za širjenje in utemeljenje miru Kristovega, ki je edini pravi in resnični mir. Na to je pozdravil dekana g. šolski vodja in mu predstavil učiteljsko osebje, govorili sta dve deklici in deček ter poklonili g. dekanu krasna šopka. Pozdravil ga je tudi načelnik gasilcev, na kar je šla šolska mladina in velika množica ljudstva v cerkev. Pred vrati se mu je poklonil mladenič v imenu Marijine družbe in ključar mestne župne cerkve, v cerkvi pa duhovščina z oo. frančiškani. G. dekanu želimo, da vodi in blagoslavlja njegovo setev dobri Bog in naj vsako zrno vskali in obrodi polnega klasja.

Šolski sklep. V Novem mestu je delalo maturo vseh 13 osmošolcev 1. in 2. jul. Eden (Mole) je dobil odliko, 9 je dovršilo z dobrim vspehom. Dva bosta ponavljala jeseni iz zgodovine, a eden je pal na nedoločen čas.

Častno svetinjo za 40letno zvesto službovanje je priznal deželni predsednik rudokopar Franu Derganu I v Zagorju.

Rektor zagrebškega vseučilišča. Za bodoče šolsko leto 1902/3 je izvoljen na hrvatskem vseučilišču v Zagrebu za rektorja magnifika prof. Vjekoslav Klaić, znani hrvatski zgodovinar in odlični hrvatski domoljub. Ni dvoma, da ga bode potrdila za to čast tudi hrvatska vlada. Za dekana na filozofski fakulteti pa je izvoljen dr. H. Hranilović, znani hrvatski geograf.

Ogenj na Ježici. Danes po noči ob 12. uri je začelo goreti na Ježici v hiši Mihaela Kralja. Pogorela je hiša, hlev, dvoje živine, drvarnica in klaja. K sreči ni bilo vetra in je prav takrat zelo deževalo, sicer bi ne bilo mogoče obvarovati sosedne slamnate strehe in bila bi v nevarnosti vsa vas. Res da imamo ljubljanski vodovod v župniji in Savo blizu, pa ob času požarov nam ne koristi ne eno ne drugo, samo vodnjaki nam pomagajo. Novi občinski odbor bo pa potrebno ukrenil, da dobimo vsaj nekoliko ročnih brizgalnic.

Is Gorice. V ponedeljek je bila v Gorici porotna obravnava g. gosp. Kar. Maghet iz Morara proti listu Gazzettino, oziroma njegovemu dopisniku iz Gradiške po imenu Torossi (Toroš), sedanjemu vredniku lista »La Patria«, ki se je pa vstavila s poravnavo ter pogojem, da je treba vse preklicati, kar je bilo pisano proti toži-

telju kot takim. — V torek zvečer ob 10. uri končala je pravda drž. pravdnika v imenu g. Fr. Kranjec iz Šmarij proti Pičulinu z Grahovega radi goljufije v vrednosti 564 gld. z obsodbo zatočenca na dve leti in pol trde ječe. — Da je prišel vlč. g. dr. vit. Faidutti v mestno starišinstvo goriško, potrjuje upanje, da se bo v kratkem začela zidati cerkev Srca Jezusovega.

Zanimivo vest o tržaškem šolstvu prinaša »Stilsteierische Presse«. Ta list pravi, da so znani rekurzi tržaških Slovencev v tej zadevi v naučnem ministerstvu ugodno rešeni, a nočejo jih odpustiti, da ne vznemirijo irredente. Odloki leže na ministerski mizi samo za strašilo laškim poslancem.

Vojak utonil. Na Vrhniki je pri kopanju utonil vojak 17. pešpolka Jožef Praznik iz Rudnika pri Ljubljani.

Novo goriško sodno poslopje, v katerem je objednem tudi davkarija, davčna administracija in finančno stražno nadzornišstvo, je veljalo 982.000 kron. Za notranjo opravilo določenih je pa 99.000 kron.

Tajnosten umor. Ob progi južne železnice pri Barkovljah so našli umorjenega 43letnega laškega podanika Fran B. Bari Josipov iz pokrajine Bari. Umoril ga je neki njegov tovariš imenom Fran. Morilca še niso dobili.

Slovenski kinematograf v Gorici. Znani slovenski fotograf A. Jerkič v Gorici prireja v svojem ateljeju kinematografske predstave. V to podjetje je gospod Jerkič založil lepega denarja. Program je jako obsežen, zanimiv, resen in šaljiv. Med točkami kaže pokrajinske slike iz Primorja, ki so se vse zares krasno posrečile. Vmes svira ali poje fonograf.

Smrt v vodnjaku. Posestnikov sin Janez Ploht v Vorovcu, okolica Ptuj, je v pijanosti padel v odprt vodnjak in utonil.

Utonil je drč 2. julija 14 let stari mladenič Janez Skvarča iz Slavine, ki je bil v službi pri Iv. Majdiču v Kranju. Zjutraj zgodaj se je šel kopat v Kokro.

Mlekarna v Dragomelju pri Domžalah je dobila od deželnega odbora podpore 500 kron.

Gostilno z nealkoholičnimi pijadami je otvoril v Mariboru v Tegetthofovi ulici g. Erbllich.

Brez sledu izginila je v Mariboru natakarija Jožefa Kuroc.

Medved na Krimu Po Krimu se klati medved. Naznanilo se je to že v Ljubljano. Baje se pripravlja lov na kosmatina.

Podzemsko jamo na Krimu bodo še tekoče leto temeljito preiskali, ugod razširili in sploh omogočili obisk teh skrivnostnih podzemskih prostorov, v katerih je baje mnogo zanimivosti.

Slap »Šumnik«. Podravska podružnica »Slovenskega planinskega društva« otvori novo pot k slapu »Šumnik« v nedeljo dne 6. julija in vabi svoje cenjene udele in prijatelje k obilni udeležbi. Odhod z železniške postaje v Rušah ob 6. uri 20 min. po prihodu mariborskega postnega vlaka.

Ljubljanske novice.

Markerjeva nesreča Marker Fran Pajnič v kavarni »Egia« je padel s steklenico in se porezal.

Na ljubljanskem sejmu izginil? Posestnik Franc Peršin iz Rakitne je šel v Ljubljano kupovat prašiče. Od tedaj ga pogrešajo.

Lovski tat prijet. Ivan Prijatelj iz Ponikve pri Velikih Laščah je velik prijatelj divjadi. Strelja jo rad, dasi po postavi nima nobene pravice za to. Te dni je ustrelil srno in se podal z njo v Ljubljano. Mislil je, da bo tu srno dobro prodal. Pa delal je račun brez stražnika na ljubljanskem kolo-dvoru. Stražniku se je zdelo, da Prijatelj presumljivo gleda na srno, in prijel je Prijatelja. Skoro na to je prišla hrzjavka, naj se Prijatelja prime. Tako je ljubljanska policija pokazala, da ni spretna samo pri lovljenju »Amerikancev«, ampak da ima dobro sled tudi za lovskimi tatovi.

Konkurz je proglašen nad trgovino g. Miroslava Robiča, trgovca na Pogodarskem trgu.

V Ameriko se je z ljubljanskega južnega kolodvora odpeljalo 752 oseb.

»Praktična« hišnica. G. Zeschkutu na Turjaškem trgu št. 2 je opetovano zmanj-

kalo drv. Predvčeršnjim po noči je bila nastavljena v drvarnici »straža« in tako so dobili hišnico M. Salmičev, ko je prišla v drvarnico mej tuje blago.

Voz sena prevrnil se je včeraj na Tržaški cesti. Hlapec Jožef Avsee in Janez Kopač sta zletela raz voza in se lahko poškodovala.

Sv. maša družbe sv. Cirila in Metoda ne bo kakor naznanjeno ob 1/11. uri, ampak ob 8. uri v Trnovem.

Iz okna padel je včeraj zvečer 15letni krznarski vajenec Aleksander Ernst Stubenvoll iz delavnice g. Krejčija. Veter vzel mu je čepico in deček je z roko hlastnil po njej. Pri tem je pa zgubil ravnotežje in padel na kamen ob Ljubljani kakih 7 m. globoko. Deček je ležal in stokal dalj časa na tleh. Slišal ga je nek policijski stražnik in ga odpeljal v Krejčijevo delavnico. Deček leži sedaj v stanovanju svojih starišev in je notranje poškodovan. G. dr. Ludvik Jenko mu je podal zdravniško pomoč.

Silen grom. Danes po noči predramil je marsikoga iz spanja mogočen grom ob pol 1 uri, ki se je potem še parkrat ponavljal. Kdor se je vsled tega silovitga groma, ki je bil čuti, kakor bi se topovi eden za drugim sproževali, in vsled te detomacije nenadoma zbudil, mislil je, da je zopet tu potres. Ta grom je bil nekaj posebnega in je moral gotovo nad dve minuti trajati. Strela je udarila v nekatere telefone.

Za zverinjak v Schönbrunnu so peljali mimo Ljubljane tri velike tiče in eno antilopo iz Bombaya.

Slovensko gledališče. Doslej se je za operni zbor oglasilo 13 pevcev in pevk, med njimi samo 3 dosedanja zborovici. Ostali menda več ne reškirajo na engagement. Zato bo odbor angažiral za odbor dobre nove pevce in pevke in ako treba jih dobi tudi iz Lvova, Prage in Zagreba, odkoder ima že mnogo ponudb. Kdor še želi pristopiti zboru, naj se oglasi do nedelje pri tajniku g. Govekarju ali pri kapelniku gosp. Benišku. — Na novo je angažiran zopet g. Fr. Lier. — Otvori se tudi dramatična sola. Dotična oglašila sprejema g. Anton Verovšek.

Na semenj v Šško! Pevsko društvo »Slavec« priredi v nedeljo dne 6. julija na Koslerjevem vrtu veliko ljudsko slavnost v slogu velikega semnja v Sp. Šiški. Semenj, posebno ker je prvi v Šiški, bode prirejen na široki podlagi ter bodo poleg prodajalcev in drugih na sejmu neizogibnih predmetov postavljena razna zabavišča, posebno karakterističen bode velik muzej starin iz Komarjeve pradože. Obširen vrt bode razdeljen v Spodnjo in Zgornjo Šško, kjer bodo nastanjene vse poznate gostilne iz teh dveh krajev, seveda tudi one, kjer »harmonika« poje. Za zvezo bode skrbel brzojav in pošta. Videli bomo tudi potujoče pevce, kateri bodo opevali in s slikami predočili tragično življenje in smrt cigana Helda ter krvava dejanja razbojnika Musolino. Sploh je skrbnjeno za največji »dirndaj«, kar najboljšo pove vodilno geslo:

»Vrvenje, šumenje, petje, godba in ples, Vrskanje, smejanje in šale še vmes, Muzej in pa štanti in kar dela drenj, To sliko bo kazal v Šiški semenj.«

Kotiček za liberalce. Kako inferiorna pasma v ubogi Kranjski deželi so liberalci, se vidi iz včerajšnjega članka v »Narodu«. Naslov: »Se že jasni!« Vsebina: »Šuklje«. In kaj je storil liberalcem g. Šuklje? Da, to jim beli glave. Prva kolona tega članka je dr. Tavčarjeva, druga pa Slančeva, kakor nam kaže nedosežni slog. Slanc nam pravi, da je dobro, da je »on pazil na tega človeka«, in to je »velike koristi za liberalno stranko«. Kajti on je opazil, da je »Slanc postal sukljetu fiksnu ideja«. To pa izprevidava novomeška personificirana duhovitost iz tega, ker je Šuklje v »Slovencu« preludiral in svoji politični dalekovidnosti sklepa: »Zdaj bo kmete pomagal poganjati v farovski hlev« ter deducira iz tega velepomembno novico: »Kurs v dvornih krogih je klerikalizmu ugoden«. Tako je, Slanc ga pihne! — Še vedji orjak, kakor g. dvorni svetnik Šuklje, katerega »korakanje v klerikalni tabor« pretresa liberalni svet, je pa brez dvoma g. prefekt Korošec v Mariboru. Kajti zadnji »Učiteljski Tovariš« nam pripoveduje, da njegovi zobje tako silovito klepetajo, da se plašijo sove na Pohorju. On ima na svojem blaženem telesu kurjo polt. Sicer pa je čarodej, kajti vsi politiki so se pred njim izpremenili, kakor pred Kirko in sicer, kakor »Uč. Tov.« natančno ve, eni v murne, drugi pa v pudelne. Korošec jih ima zdaj na »klerikalni vrvi«, in vse mu gre »po žnori«. On je pa posestnik tudi velikega meha, in iz tega bruha ven grenki žolč. A na koga bruha? On bruha na učiteljstvo. In to je »znak onemoglosti«. Oj liberalnih stilistov! — »Uč. Tov.« piše, da »napredno učiteljstvo rajši častno kruha strada, kakor bi ga pa jemalo od umazanih rok«.

Razne stvari.

Najnovejšje od raznih strani.
150 hiš pogorelo je v noči od 1. na 2. t. m. v Laurviku na Norveškem. Šele proti eni uri so ogenj mogli lokalizirati. Škoda cenijo nad 1 milijon kron. — Požar na železnici. Pogorela je s 30 osebnimi vozovi vred delavnica železniških vozov varšavsko dunajske železnice v Varšavi. Škoda znaša do 500.000 rubljev. — Za žrtve na Martiniquu se je doslej nabralo 3 523.528 frankov. — Velik požar v Kapstatu uničil je najlepši del mesta, tako imenovan v središču mesta ležeč kupčijski oddelek. Škoda, ki jo je proizročil požar, cenijo na 6.000.000 kron. — Sienkiewicz je mestna občina Lvov izvolila častnim občanom. — Roparska morilka. 23letna Esther Petro v Budimpešti je bila dolžna juvelirju Erdedyju 29 gld. Juvelir jo je prišel tirjat na dom, a ker ni imela denarja, jo je psoval. Ona je na to starega moža vrgla na posteljo ter ga z odejami zadušila, na to je truplo razrezala ter ga skrila v otroški voziček v katerem je navadno vozila sprehajati svoja dva otroka. Počakala je na to, da je prišel iz službe njen mož in da je zopet šel od doma. Potem je razsekano truplo peljala v otrošem vozičku na osamljen kraj, kjer je truplo pustila. Policiji se je posrečilo priti na sled morilki. Pri morilki so dobili 80 K, sorodniki umorjenega juvelirja pa trdijo, da je imel pri sebi 20.000 K. — Velik požar. Ob anatolski železnici ležeči kraj Tuluk je ogenj uničil. 278 hiš je pogorelo. 11.000 oseb je brez strehe.

Nicaragua prekop se ne zgradi, ker se boje, da se pri delih ne pojavijo vulkanični izbruhi.

Društva.

(Prostovoljno gasilno društvo v Begunjah) vabi k tomboli, katero priredi na vrtu gostilne g. Ivana Avsenika, v nedeljo, 6. julija 1902. Vpored: Tombola in prosta zabava. Darila za tombolo se hvaležno sprejmo. Čisti dohodek je namenjen za napravo potrebne orodja. Začetek ob 4. uri pop. K obilni udeležbi uljudno vabi odbor.

Telefonska in brzojavna poročila.

Koper, 3. julija. Izvolitvi naših poslancev Mandiča in Spinčiča sta bili soglasno odobreni. Laginja in Bartoli sta se izrekla za razširjenje volilne pravice. Prihodnja seja je v soboto.

Dunaj, 3. julija. Vsenemški poslanec Berger je imel dvoboj, v katerem mu je bilo odsekano uho. Zdravnik mu je uho takoj prišil.

Neapolj, 3. julija. „Mattino“ javlja, da so tukajšnja oblastva zasledila zaroto proti sultanu. Voditelja zarote sta Italijana Boni in Serriet.

London, 3. julija. Prihodnjo nedeljo bo na državne stroške pogoščenih pol milijona revežev.

London, 3. julija. (C. B.) Kralj je minulo noč dobro spal in se ni ničesar pripetilo, kar bi utegnilo zavirati izbiro napredek njegovega zdravljenja.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 506-2 m, srednji zračni tlak 736-0 mm

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Paležina v 24 urah
2. 9. zveč.	733-0	20-2	sr. zah.	sk. oblak.	
3. 7. zjutr.	737-9	14-6	sr. jvzh.	dcl. jasno	19-
2. popol.	738-4	19-4	sr. jvzh.	sk. oblak.	

Srednja večerajšnja temperatura 21-6°, normale: 19-2°. Po noči močna nevihta.

Dunajska borza

dné 3. julija.

Skupni državni dolg v notah	101-70
Skupni državni dolg v srebru	101-65
Avstrijska zlata renta 4%	120-80
Avstrijska kronska renta 4%	99-75
Ogerska zlata renta 4%	120-85
Ogerska kronska renta 4%	97-90
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	1189-—
Kreditne delnice, 160 gld.	677-50
London vista	240-05
Nemški drž. bankovci za 100 m. neto drž. velj.	117-30
20 mark	23-46
20 frankov (napoleonador)	19-07
Italijanski bankovci	94-—
C. kr. cekini	11-24

Kdor veliko sedi

in nima priložnosti s sprehajanjem ali kakim sportom delavnost žolodca v redu obdržati, temu je rogaška voda potrebna. Templov vrec z vinom in „Styria vrec“ napravi tek in pospešuje prebavljanje. 786 1-1

Album

lepih in priljubljenih slovenskih napevov za cifre. s podloženim besedilom. Izredno navduševalni napevi prirejani so v kolikor mogoče lahkem slogu. — Cena knjige s 85 pesmi (140 strani) 5 K. — s 40 pesmi (70 str.) 3 K. s pošto 50 h več. — Pojedini zvezki 50 vin. Pregled salje brezplačno Josip Borg, Dunaj, III. Kötbigasse 17. 786 (1-1)

Gabriel Piccoli

lekarnar, „pri angelu“
v Ljubljani, Dunajska cesta
dvorni založnik Nj. svetosti papeža
Leona XIII.

Podpisane si usoja naznaniti
Vašemu blagorodu, da se je doposlana tinktura za žolodce
rabila z dobrim uspehom pri žolodnem ter črevesnem kataru,
kakor tudi v boleznih na jetrih in obistih.

Gradeč, dné 2. februarija 1897.

Bolnišnica usmiljenih bratov.

Provincijal:

F. Emanuel Leitner, višji zdravnik.

Ze mnogo časa svetujem vsem, kateri trpijo
na bolečinah v žolodcu in nerednostih v črevesih,
da uporabljajo Vašo izvrstno žolodčoo tinkturo,
kojo sem jaz sam uporabljal s prav izvrstnim
uspehom. Z odličnim spoštovanjem

II. 3 25-13 Don Peter Franceschini, zupnik.

Momjan (Istra), dné 6. oktobra 1900.

Toplice Rogatec Slatina.

Južne železnice postaja Poličane
(Pölschach). 411 12-9

Krasno poletno bivališče.

Preizkušeno zdravilišče za bolezni
v žolodcu, na jetrih in ledvicah,
zoper sladkorno bolezen, žolčne
kamene, katere v goltancu in na
krlju. Prospekte pošilja vodstvo.

Leopold Tratnik

pasár in srebrar
v Ljubljani,
Sv. Petra cesta št 27

se priporoča prečistiti duhovščini, cerkvenim predstojništvom in dobrotnikom cerkva v strokovno umetno izdelavo raznovrstnega

cerkvenega orodja,

kakor:

tabernaklje, monštrance, kelihe,
svečnike, lestence,
svetilke itd

iz zanesljivo najboljšega kovin kega blaga.

V zalogi pa ima mnogo že izgotovljenih, krasnih predmetov.

Stare predmete prenavlja, posrebi in pozlati po najnižji ceni.

Slavnemu občinstvu pa priporoča lastne izdelke
in veliko zalogo električnih svetilk v raznih oblikah, prenapreja tudi stare svetilke v uporabo električne razsvetljave. — Postrežba zanesljivo točna, cene nizke. 726 39 4

Priznane najboljše oljnate barve

zmlete z naglo sušnim firnežem na najnovejših strojih, prekašajo vsako konkurenco po finosti, ki omogočajo z jako majhno množino po barvati veliko površino, razpošilja po nizkih cenah

Adolf Hauptmann

v Ljubljani, 770 4

tovarna oljnatih barv, firneža, laka in steklarskega kleja.

Ilustrovani ceniki so brezplačno na razpolago.

Društva avstr. železničnih uradnikov krajevna skupina v Ljubljani

priredi

v prid zgradbi zdravilišča za v službi ponesrečene železnične uradnike

v četrtek, dné 3. julija t. l.

v restavracijskem vrtu na južnem kolodvoru

vrtni koncert

kojega izvaja vojaška godba o. in kr. polka Leopold II., kralj Belgijecov št. 27.

Pričetek ob 8. uri.

Vstopnina 25 kr. 790 1-1

Dobre ure cenó

s 3letnim jamstvom razpošilja tovarna ur v Mostu

HANNS KONRAD

trgovina z urami in zlatino
Most (Brüx) št. 234, Češko.
Dobre rem. ure iz nikla gl. 3-75
Prave srebrne rem. ure „ 5-80
Pristne srebrne verižice „ 1-20
Budilniki iz nikla „ 1-95
Moja trdka je odlikovana s
s. c. kr. orlom, z zlatimi in srebrnimi svetinjami in ima na razpolago na tisoče priznanskih pisem. — Cenik s podobami brezplačno 573 100-16

Plinati osečki za snajenje parketnih tal
dobé se pri tvrdki
BRATA EBERL v Ljubljani, Františkanske ulice
Vnanja naročila proti povzetju. 524 24 11-2

Naznanilo!

Čast mi je sl. občinstvo obvestiti, da sem prevzel s 1. julijem začenši na sv. Petra cesti št. 2 in Reseljova cesta št. 7 se nahajajoči

trgovini s papirjem, pisalnimi in pisarnimi potrebščinami, tovarniško zalogo zvezkov,

ter trgovskih knjig, dosedaj last g. Jos. Petriča, kateri bodem v prihodnje pod svojim lastnim imenom vodil.

Zagotavljam, da bodem vsikdar z najboljšim in solidnim blagom, po nizki ceni postregel, ter naročila točno in hitro izvrševal, se nadejam, da me sl. občinstvo z množestvilnim obiskom in naročili počasti.

Vpošteva ne deljaki počitek, imel bom ob nedeljah in praznikih trgovini zaprti.

Z odličnim spoštovanjem

783 (3-1)

Jernej Bahovec.

Najprimernejše darilo pridnim učencem koncem šolskega leta so

„Marjetice“, nabrane nežni mladini.

Uredil in založil

Alozij Merhar.

Cena: V platno vezane I K 10 v, kartonirane 80 v, broširane 60 v.

Po istih cenah se dobijo tudi „POMLADNI GLASI“ VI, VII, VIII, IX, X. letnik. 767 5-5

Naročajo se: Jernej Podbevšek, bogoslovce v Ljubljani.

Razglas.

778 3-2

Na c. kr. prvi državni gimnaziji v Ljubljani, (Tomanova ulica št. 10) bodo sprejemne izkušnje za vstop v I. razred šolskega leta 1902/3 dné 15. julija in se prične ob 1/10. uri dopoldne.

Učenci, ki želijo delati to izkušnjo, naj se v spremstvu svojih starišev ali njih namestnikov oglasijo dné 13. julija med 8. in 12. uro pri gimnazijskem ravnateljstvu ter s seboj prinesejo krstni list in obiskovalno izpričevalo. Pri oglasitvi je treba plačati pristojbine 6 K 60 h.

Vnanji učenci se k sprejemnim izkušnjam lahko oglasijo tudi pisмено, ako pravčasno po pošti pošljejo gori imenovani listini in pristojbino.

Učenci, ki po svojem rojstvu in po rodbinskih razmerah pripadajo ozemlju c. kr. okrajnih glavarstev v Črnomlju, Kranju, Novem mestu in Radovljici, ali ozemlju okrajnih sodišč v Kamniku, Kostanjevici, Mokronogu in Višnji gori, se smejo v ljubljanski gimnaziji sprejemati edino le po dovoljenju c. kr. deželnega šolskega sveta. Kdor takega dovoljenja potrebuje, mora si ga pravčasno priskrbeti neposredno pri c. kr. dež. šolskem svetu.

V Ljubljani, dné 30. junija 1902.

Ravnateljstvo I. državne gimnazije.

Novo urejena prva hrvatska tovarna za šaluzije, rolete, lesene in železne zastore na valjoih in kartonaže

G. Skrbic

Ulica 40 ZAGREB Ulica 40

priporoča svoje na glasu solidne, točne in cene 113 12-6

domače proizvode, odlikovane z največjim odlikovanjem.

Moderni stroji! Brez konkurence!

Ceniki zastoj in franko. * * * Poprave točno in po ceni.

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, sredk, denarjev itd.
Zavarovanja za zube pri zrebzanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. — Promese za vsako zrebanje.
Kulturna izvršitev naročil na borzi.

Menjarična delniška družba

„MERCUR“

I., Wollzeile 10 in 13, Dunaj, I., Strubalgasse 2.

Pojasnja v vseh gospodarskih in finančnih stvarih, potem o kursih vrednosti vseh spekulacijskih vrednostnih papirjev in vestni nasveti za dosego kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti naloženih glavnih. 134 70